

Nr 39.

Av herr **Holmgren m. fl.**, om ökat tullskydd för filthattar.

Av 1934 års riksdag beviljades för en tid av tre år, räknat från den 1 juli 1934, tilläggstullar för ogarnerade hattar hänförliga till stat. nr 1194—1196, undantagandes herrhattar samt s. k. stråstumpar och capeliner med 50 öre per styck; för hattar försedda med garnering och montering av varor innehållande silke, hänförliga till stat. nr 1198 och 1199—1200, undantagandes herrhattar, 75 öre per styck samt för andra hattar, stat. nr 1201—1203, undantagandes herrhattar, likaledes 75 öre per styck. S. k. filtstumpar hänförliga till stat. nr 1197 undantogs också tilläggstull.

I den nu gällande statistiska varuförteckningen återfinnas de olika slagen av hattar och för dem avsedda halvfabrikaten, stumpar och capeliner, under nedanstående positioner:

Stat. nr	Varuslag	Tull i kr.
	Hattar, ej av pälsverk, även halvfärdiga	
	----- andra slag -----	
	av annat ämne (än silke eller oljad vävnad)	
	ogarnerade; ävensom mössor, sydda av flätor, hänförliga till nr 808 samt s. k. filtstumpar:	
1194	av filt, ej hänförliga till nr 1197 . . . . . 1 st.	—: 50
1195	av flätor, hänförliga till nr 808 . . . . . 1 st.	—: 50
1196	andra . . . . . 1 st.	—: 50
ur 1194 —1196	ogarnerade, med undantag av s. k. stråstumpar och capeliner, andra än herr- hattar . . . . . tilläggstull 1 st.	¹ —: 50
1197	s. k. filtstumpar . . . . . 1 st.	—: 50
	andra slag:	
	försedda med garnering eller montering av varor innehållande silke:	
	av filt:	
1198: 1	herrhattar . . . . . 1 st.	1: —
1198: 2	andra . . . . . 1 st.	1: —
1199	av flätor hänförliga till nr 808 . . . . . 1 st.	1: —
1200	andra . . . . . 1 st.	1: —

¹ Gäller t. o. m. den 30 juni 1937.

Stat. nr	V a r u s l a g	Tull i kr.
1198: 2 ur 1199 —1200	försedda med garnering eller monter- ing av varor, innehållande silke, andra än herrhattar ..... tilläggstull 1 st.	¹ —: 75
	andra:	
1201	av filt..... 1 st.	—: 75
1202	av flätor hänförliga till nr 808.. 1 st.	—: 75
1203	andra ..... 1 st.	—: 75
ur 1201 —1203	andra, med undantag av herr- hattar..... tilläggstull 1 st.	¹ —: 75

Filtstumpar ävensom capeliner av filt tillika med herrhattar av hår- och ullfilt tillverkas av Karlskrona Hattfabriks A.B., Karlskrona, och J. A. Forss' A.B., Falköping, av vilka företag det förra de senaste åren sysselsatt c:a 130, det senare c:a 100 personer.

Vid tidpunkten för beslutet om tilläggstullar för andra hattar än herrhattar, ävensom om bibehållande av de gällande tullsatserna för halvfabrikaten, stumpar och capeliner, ansågs att behovet av ökat tullskydd var trängande endast för damhattar och att tullskyddet för halvfabrikaten var väl avvägt. Under de tvenne år, som sedan dess förgått, ha emellertid betydande marknadsförskjutningar till nackdel för de båda nämnda företagen ägt rum, vilket tydligt avspeglas bl. a. i nedanstående importsiffror av s. k. filtstumpar för åren 1933—1935 (för 1935 januari—november):

L a n d	Stat. nr 1197: s. k. filtstumpar					
	1 9 3 3		1 9 3 4		1 9 3 5 ²	
	St.	Kr.	St.	Kr.	St.	Kr.
Danmark	2,463	4,054	2,879	3,970	4,672	6,068
Polen.....	.	.	.	.	1,045	1,677
Tyska riket	44,163	77,892	73,724	113,680	103,538	132,776
Storbritannien.....	804	2,278	1,896	3,980	2,449	3,351
Frankrike.....	1,632	4,814	1,995	5,374	2,383	5,267
Italien	22,203	19,745	25,243	27,703	6,325	7,471
Schweiz.....	2,260	2,541	.	.	3,568	5,515
Österrike	3,563	9,848	3,844	11,565	3,574	6,186
Tjeckoslovakien	20,740	46,901	18,751	40,208	29,863	43,355
Jugoslavien	.	.	.	.	2,096	4,303
Rumänien	.	.	.	.	812	1,219
Övriga länder.....	1,271	1,535	1,496	2,166	660	982
Summa	99,458	141,380	129,828	208,646	160,985	218,170

¹ Gäller t. o. m. den 30 juni 1937. — ² Januari—november.

Som synes har importen av filtstumpar ökat från 99,458 styck år 1933 till ej mindre än 160,985 styck under januari—november 1935, och det är särskilt från Tyskland som ökningen varit störst, nämligen från 44,163 till 103,538 styck.

Capeliner av filt redovisas ej särskilt i den officiella handelsstatistiken utan hänföras tillsammans med ogarnerade hattar av filt till stat. nr 1194. Av nedanstående sammanställning framgår emellertid en avsevärd ökning av importen av varor hänförliga till sagda position. Från att år 1933 hava uppgått till 486,563 styck har införseln under januari—november 1935 ökat till 655,252, varav från Tyskland 217,353 resp. 269,176 styck.

L a n̄d	Stat. nr 1194. Ogarnerade hattar och capeliner av filt					
	1933		1934		1935 ¹	
	St.	Kr.	St.	Kr.	St.	Kr.
Danmark	58,328	173,395	61,507	231,114	59,426	134,918
Tyska riket	217,353	475,039	189,769	413,363	269,176	503,546
Storbritannien	15,854	26,673	5,511	16,948	7,215	17,365
Frankrike	6,077	19,740	14,441	42,376	25,553	60,407
Italien	77,985	94,343	64,933	87,941	24,717	40,988
Schweiz	6,272	7,586	2,447	4,772	2,887	6,182
Österrike	22,336	81,293	26,489	76,139	21,460	52,750
Tjeckoslovakien	80,439	255,796	147,280	413,565	225,065	574,453
Ungern	.	.	9,450	28,509	8,037	19,177
Övriga länder	2,552	3,935	2,120	4,098	11,716	20,136
Summa	486,563	962,813	523,947	1,318,825	655,252	1,429,922

¹ Januari—november.

Den år 1934 företagna höjningen av tullen för ogarnerade hattar torde hava hållit tillbaka importen av dessa, då däremot den oförändrade tullen på capeliner torde hava gynnat införseln av dem. Det är därför högst sannolikt, att en betydande del av importökningen faller på capeliner.

Beträffande importen av herrhattar av filt framvisar nedanstående sammanställning en med halvfabrikat och ogarnerade hattar av filt överensstämmande bild.

L a n d	Stat. nr 1198: 1, herrhattar av filt					
	1933 ¹		1934		1935 ²	
	St.	Kr.	St.	Kr.	St.	Kr.
Danmark	16,090	84,648	24,939	144,678	48,243	298,087
Polen.....	-	-	4,286	16,426	7,460	30,842
Tyska riket.....	399,158	2,140,965	330,326	1,536,111	288,823	1,351,787
Storbritannien	95,847	756,901	116,195	856,018	126,855	860,446
Frankrike.....	2,690	40,342	795	8,409	1,266	10,752
Italien	74,851	370,726	65,595	352,869	94,693	469,357
Schweiz	9,317	55,865	5,326	28,979	3,244	18,391
Österrike	65,631	479,239	65,770	492,449	76,974	522,307
Tjeckoslovakien	91,594	500,911	98,140	632,085	136,617	809,738
U. S. A.	2,195	24,159	3,437	25,264	6,606	39,169
Övriga länder.....	9,986	58,888	1,658	9,381	3,171	18,222
Summa	763,659	4,582,944	716,467	4,102,669	793,952	4,429,098

¹ Innefattar även andra hattar. — ² Januar — november.

Visserligen ingå i 1933 års siffror även damhattar, men dessa torde ej hava utgjort mer än c:a 10 % av den totala importen, varför sålunda införseln år 1933 av herrhattar av filt hänförliga till stat. nr 1198:1 torde hava uppgått till c:a 700,000 st. mot ej mindre än c:a 800,000 st. år 1935.

Man är givetvis benägen att antaga, att den ökade importen står i ett visst samband med den till följd av bättrade konjunkturer ökade förbrukningen, men av tillgängliga siffror framgår, att tillverkningen av damstumpar och capeliner samt av herrhattar av filt i förhållande till förbrukningen avsevärt gått ned.

Liksom man skiljer på stumpar och capeliner av hårfilt och ullfilt, göres en bestämd åtskillnad mellan filthattar av hår eller ull. För tillverkning av hårhattar användes i regel hår av kanin eller hare och för ullhattar fårull av bästa kvalitet. Samtliga länder, som exportera filthattar till Sverige, äro liksom de svenska ullhattfabrikanterna vad ullen beträffar i stort sett hänvisade att importera densamma från transoceanala länder.

Redan i sitt förslag till ny tulltaxa gjorde 1906 års tullkommitté en bestämd åtskillnad mellan hattar av hårfilt och av ullfilt enligt nedanstående uppställning:

Nr		Tull för st.
	av hårfilt:	
572	ogarnerade	0: 75
573	garnerade	1: —
574	monterade	1: 50

Nr	Tull för st.
av annat ämne, ullfilthattar därunder inbegripna:	
575	ogarnerade, ävensom s. k. filtstumpar, alla slag 0: 60
576	garnerade 0: 75
577	monterade 1: 50

Den föreslagna differentieringen ävensom tullförhöjningen godtogs ej vid traktatförhandlingarna med Tyskland, varför enligt 1911 års tulltaxa här ifrågakommande hattar och halvfabrikat skulle tulltaxeras sålunda:

Nr	Tull för st.
av annat ämne:	
622	ogarnerade, samt s. k. filtstumpar, alla slag 0: 50
623	andra slag 0: 75

Först år 1923 vidtogs en ändring av tullsatserna ifråga, i det att såsom kompensation för vid 1921 års riksdag företagna betydande höjningar för vävnader och band, innehållande silke, tullen för hattar, garnerade eller monterade med dylik vara, höjdes från 75 öre pr styck till 1 kr., en höjning, som dock ej till fullo torde hava kompenserat de höjda tullarna å råvarorna ifråga, särskilt för herrhattar, vilka i regel förutom garnering av band kring kulle och brätten äro fordrade med vävnad innehållande silke, numera ofta konstsilke. År 1934 erhöilo damhattar av filt det tidigare påpekade väsentligt höjda tullskyddet.

Den under de senaste åren avsevärt ökade importen av filtstumpar betingar givetvis en ökning av tullsatserna för dem, men då detta skulle rubba det år 1934 åt damhattfabrikanterna tillerkända tullskyddet för färdiga hattar torde en höjning för filtstumpar avsedda till damhattar nu ej få anses lämplig. Man kan emellertid draga upp en bestämd gräns mellan filtstumpar för damhattar och för herrhattar, i det att damhattstumpar i regel ej väga över 1 kg pr dussin. Under sådana omständigheter och då de senaste åren tillkommit en fabrik för tillverkning av herrhattar av importerade filtstumpar, torde ett ökat tullskydd för tyngre filtstumpar få anses vara motiverat. En differentiering bör dock med hänsyn till arbetskostnaderna för hår- och filtstumpar göras, enär de förra äro avsevärt mera arbetskrävande.

Capeliner däremot, vilka i många avseenden stå de ogarnerade hattarna nära och försäljas i den allmänna detaljhandeln för framställning i hemmen av hattar, torde dock utan att göra intrång på damhattfabrikanternas tullskydd kunna beträffande de lättare capelinerna, under 1 kg pr dussin, bära en mindre ökning av nu gällande tullsatser. Av samma skäl som anförts beträffande tyngre filtstumpar böra de tyngre capelinerna, vilka så gott som uteslutande användas till herrhattar, komma i åtnjutande av samma tullskydd som de tyngre filtstumparna.

Vad herrhattar beträffar framgår av statistiken, att importen de senaste åren uppgått till ej mindre än c:a 80 % av förbrukningen. Införselns fördelning på hattar av ull- och hårfilt kan ej statistiskt angivas, men torde

kunna uppskattas till ungefär hälften av vartdera slaget. Till följd av det jämförelsevis högre pris, som hårhattar jämfört med ullhattar betinga, beroende förutom på dyrare råvarukostnader på avsevärt högre arbetskostnader, ha de hittills gällande låga tullsatserna ej kunnat lämna tillräckligt skydd för en större inhemsk tillverkning av hårhattar, ehuru väl betingelserna därför i övrigt äro goda och de båda herrhattfabrikernas nuvarande kapacitet tillåter en flerdubblad tillverkning av såväl hår- som ullhattar, vilket, om så kunde ske, skulle särskilt beträffande hårhattarna lämna avsevärt ökade arbetstillfällen.

Som förut nämnts är priset å olika slag av hårhattar väsentligt högre än motsvarande slag av ullhattar, vilket tydligen framgår av nedanstående sammanställning, vilken avser lägsta engrospriserna pr dussin för ordinär kvalitet:

mjuk ullhatt, ofodrad	Kr.	41: 60
» » , fodrad	»	48: 20
styv » , ofodrad	»	51: 90
» » , fodrad	»	58: 50
mjuk hårhatt, ofodrad	»	85: 35
» » , fodrad	»	91: 80
styv » , ofodrad	»	93: 90
» » , fodrad	»	100: 35.

Som synes äro hårhattarna i genomsnitt nära dubbelt så dyra som ullhattarna och de fodrade avsevärt mycket dyrare än de ofodrade. Härtill kommer, att det för de fodrade hattarna får erläggas ett råvarutullskydd, som till följd av de höga tullsatserna å silkesvaror är ganska betungande. En uppdelning av herrhattar i sådana av ullfilt och hårfilt samt i ofodrade och fodrade torde därför få anses berättigad. De här nedan föreslagna tullsatserna äro baserade på den tullsats, som i motionen till 1934 års riksdag föreslogs för såväl dam- som herrhattar, garnerade med varor innehållande silke. De övriga tullsatserna äro beräknade i proportion till denna tullsats, med vederbörlig hänsyn tagen till arbetskostnader och direkt eller indirekt belastning av tull å råvaror.

Det berättigade i de föreslagna tullsatserna för såväl halvfabrikaten som den fullt färdiga varan, herrhattarna av ull- och hårfilt, kommer att närmare belysas av provmaterial med tillhörande kalkyler, vilket för ändamålet skall ställas till vederbörande riksdagsutskotts förfogande.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att för varor av nedannämnda slag, vilka införas från utlandet, skall utöver enligt tulltaxan stadgad tull utgå tilläggstull på sätt nedan sägs:

Stat. nr	V a r u s l a g	För 1 stycke kr.
	Hattar, ej av pälsverk eller strump- stolsarbete:	
	— — — — —	
	andra slag:	
	— — — — —	
	av annat ämne:	
	av filt:	
	herrhattar:	
1294: 1	av ullfilt	1:—
1294: 2	av hårfilt	2:—
	s. k. stumpar och capeliner:	
	vägande per dussin högst 1 kg	
1197: 1	stumpar	:—
1197: 2	capeliner	: 25
	andra	
1197: 3	av ullfilt	: 50
1197: 4	av hårfilt	1:—
	herrhattar:	
	försedda med garnering av	
	varor innehållande silke:	
	av ullfilt:	
1198: 1, a	ofodrade	1:—
1198: 1, b	fodrade	1: 50
	av hårfilt:	
1198: 1, c	ofodrade	2:—
1198: 1, d	fodrade	2: 50
	andra	
1201: 1	av ullfilt	—: 75
1201: 2	av hårfilt	1: 75

Stockholm den 15 januari 1936.

Bj. Holmgren.

Erik Hagberg.

Nils Holmström.

Edvin Leffler.

